

Нам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефон: (201) 434-0237
(201) 434-0807
FAX: (201) 434-0807
УНКОС: (201) 451-2200

PIK XC. Ч. 193. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЬО ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-ГО ЖОВТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 11, 1983 No. 193. VOL. XC.

Назначено нового ректора Української Малої Семінарії

Рим, Італія (УПБ). — О. д-р Михайло Пришляк, Салезіанин, став ректором Української Малої Семінарії в Римі.

Новий ректор народився 30-го вересня 1922 року у Німеччині, повіт Ярослав, коло Перемишля, гімназійні студії почав у Перемишлі, приїхав до міста Івреа, Італія, 13-го липня 1938 року, де закінчив гімназію, а 1943 року вступив до Збройного Ордена Салезіан. Богословські студії закінчив ліценцієм в Папському Григоріанському Університеті, а 8-го грудня 1954 року бл. п. Архiepіскоп Іван Бучко рукоположив його на священника. Доктор філософії і політичних наук, професор Папського Салезіанського Атенею (1964-66), автор численних наукових праць переважно в італійській мові з філософії, соціології й педагогіки, останніми роками викладав філософію і історію на Салезіанському класичному ліцею в Манераті, де від

Швейцарська преса згадує Голод в Україні

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Відома швейцарська франкомовна газета, "Газет де Лозанн" з 27-го і 28-го вересня 1983 року помістила довшу статтю про "50-річчя етноциду українців", яку написав її початковий редактор, Дж. П. Шено.

На вступі чорним друком написав, що "совєтська влада тому 50 років секретно зорганізувала один з найважливіших голодів в історії людства, який вбив 5 до 8 мільйонів українців, тому тільки, що вони були проти колективізації їхніх господарств".

Він згадав, що українці у вільному світі планують маніфестації в Лондоні, Парижі й Мюнхені та що українська громада в Швейцарії відзначає цю сумну роковину 2-го жовтня ц.р. в Берні, де список Михайло Гринишин, український католицький екзарх для українців Франції, краї Бенелюксу і Швейцарії, буде головним промовцем.

В самому тексті автор Шено згадує про ряд творів, які описують голодову трагедію України — твір Василя Барки "Жовтий Князь", "Афера Кравченка" пера французького Гіюма Маллорі, "Сталінізм" російського Роя Медведєва та "Розбита Імперія", пера французького Гелені Карер-д'Енкосе і інших.

Пригадуючи 1933 рік, Шено наводить репортажі журналістів, які широко описували катастрофальні і штучні голоди в Україні в тихих знайомих європейських часописах, як "Кельнське Цайтунг", "Ле Матен", "Дейлі Експрес", "Журнал де Женев", "Газет де Лозанн" і інші.

В тому самому дусі згадав Швейцарський редактор помістив свою статтю 30-го вересня 1983 року в широко відомій швейцарській газеті, "Журнал де Женев", яка була одною з визначніших західно-європейських газет, що широко писала про голод в Україні.

КУБА ПЕРЕГОВОРЮЄ З ПОВСТАНЦЯМИ В НІКАРАГУА

Мехіко Сіті, Мехіко. — Високі офіційні представники Куби відбули цілий ряд зустрічей з представниками протисандіністської повстанської групи, щоб обмінятися поглядами і зважити можливість майбутніх переговорів між повстанцями і сандіністами Нікарагуа.

Згідно з повідомленнями дипломатів і лівих джерел у Центральній Америці, зустрічі з представниками збунтованого колишнього командира Едена Пастори Гомеза відбувалися на протязі останніх кількох місяців. Ці зустрічі започаткувала Куба. Хоч розмови під час зустрічей вважалися за "тілікі пробні", вони вказують на значну зміну в поставі Гавани і Манагуа відносно Демократичного революційного союзу Пастори.

В минулому уряд Нікарагуа постійно відкидав заклики повстанської групи Пастори, яка базується в Коста Ріці, до переговорів про згладження радикального і прокубинського політичного курсу в Манагуа. Ця відмова вислухати Пастору, як він сам заявляв, змусила його взятися за зброю і виступити проти своїх колишніх бойових друзів-революціонерів.

Але недавно вперше за останні три місяці, згідно з повідомленнями американських дипломатів і джерел групи Пастори, представники американського посольства в столиці Коста Ріки Сан Хосе старалися зустрітися з представниками групи Пастори, особливо з головним її лідером Альфонсом Робельом Кальєхасом, колишнім членом нікарагуанської хунти.

Спеціалісти не радять продавати офензивну зброю Китаєві

Вашінгтон. — З'єднані Штати Америки не повинні наділяти Китаєм продаж модерної зброї і технології, що їх у випадку потреби можна застосувати для військових цілей, а радше концентруватися на поширенні торгівлі такою технологією, яка допомагає б Китаєвській Народній Республіці розбудувати її економіку і сільське господарство, — кажуть деякі американські дослідники закордонної політики і відносин ЗСА з іншими державними світу.

У звідомленні так званої Дослідної атлантичної ради, очолюваної колишнім асистентом державного секретаря Алексісом Джансоном, говориться, що при необережній оцінці американських стратегів може

Л. ВАЛЕНСА ПРИГОТОВЛЯЄ НОВУ ТАКТИКУ

Гданьск, Польща. — Засновник і колишній лідер забороненої вільної профспілки "Солідарність", а тепер лавреат нагороди Нобеля Лех Валенса заявив у четвер, 6-го жовтня, що він розпочне, як він висловився, "ефективнішу тактику", щоб відновити робітничу профспілку "Солідарність" 16-го грудня.

На пресовій конференції в церкві поблизу корабельні в Гданьску Валенса відмовився дати подробиці свого плану, заявивши лише, що нова тактика буде "цілком мирною".

"Ми хочемо зібрати якнайбільше людей", — сказав Валенса. "Можливо я буду виступати з тюрми, можливо у польському телебаченні".

В той час, як нагорода Нобеля для Валенси була підбадьоренням для морально пригнічених прихильників "Солідарності" і великим клопотом для польських комуністичних властей, важко буде Валенсі здійснити свої плани, перейти від слів до діла.

Хоч "Солідарність" володіє потужним впливом мільйонів поляків, уряд все таки зумів зламати профспілку і

Дж. Ватт зрезигнував

Санта Інез, Каліф. — Секретар Департаменту внутрішніх справ Джеймс Ватт подав у неділю, 9-го жовтня, резиґнацію з його становища, закінчивши цим трирічний конфлікт, який виник після його заяви, що комісія громадянських прав складається із "негра, жінки, двох жидів і одного каліки".

Дж. Ватт у товаристві своєї дружини Лілліан, прочитав репортаж, які зобразили тут на його "ренчі", листа, якого він передав до Білого Дому. Резиґнацію Дж. Ватт прийняв президент Роналд Реген, заявивши, що Ватт буде працювати в Департаменті, поки буде призначено його наступника. Президент заявив, що праці Дж. Ватта, як секретаря Департаменту внутрішніх справ, була "надзвичайною". Як можливого наступника Дж. Ватта називають Мануєля Лужана, республіканця зі штату Нью Мексико.

У СВІТІ

БРАЗИЛІЯ ОСЯГНУЛА порозуміння з американськими європейськими банками відносно п'ятирічного періоду відкладення сплати величезного боргу в сумі 90 мільярдів доларів. Міністер фінансів Бразилії повідомив також, що високі службовці бразилійських банків ведуть переговори у Вашингтоні з банками-кредиторами про опрацювання подробиць нової позички в сумі 12 мільярдів доларів. Бразилія є найбільшим боржником серед країн, які розвиваються. Аргентина, як відомо, також винна західним банкам 40 мільярдів доларів.

ШВЕДСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК у четвер, 6-го жовтня, призначила нагороду Нобеля з літератури британському письменникові Вільямові Голдінгові, автору книжки "Лорд мук". Твори Голдінга розкривають природу зла в людині. Текст говорив, що нагорода дається Голдінгові "за його повісті, які ясно реалістичною мистецтвом розповіддю, різноманітністю та універсальністю уяви, описують людську долю в сучасному світі". Голдінг докладав про нагороду в місцевості Вілпшор, Англія, де він живе і працює. Його нагорода є сьомою нагородою англійським авторам за їх вклад у літературу від часу заснування нагород Нобеля в 1901 році. Цьогорічна нагорода дорівнює 191,815 доларів. Один із 17-ох членів журі публічно не погодився з цьогорічним вибором в ділянці літератури.

КИТАЙ ТА СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ розпочали нову серію переговорів, метою яких є налагодити нормалізацію відносин між цими двома країнами. Перші враження з переговорів такі, що Китай вимагає від Кремля зменшити кількість своїх ядерних ракет удвоє кордону з Китаєм, виведення військ з Афганістану, припинення агресії В'єтнаму в Камбоджі та подолання інших проблем.

НАДІЇ НА ШВИДКЕ відновлення переговорів про об'єднання Кипру розвіялися в четвер, 6-го жовтня, як президент цієї острівної країни Спірос Кіпріану вилетів з Нью Йорку, не відповівши нічого на пропозиції лідера турецьких кіпріотів. Кіпріану зустрівся в четвер вранці з генеральним секретарем ООН Хавіє Перезом де Куєром і заявив через свого міністра закордонних справ Джорджа Якову, що він не хоче починати розмов з турками поки не буде "розумної надії" на успіх.

АРГЕНТИНЦІ, НАЛЯКАНІ великими боргами своїх країн чужоземним банкам, поспішили до своїх банків, щоб вибрати свої заощадження в доларах, і тим самим опорожнивши каси аргентинських банків. Паніка виникла тоді, як по столиці пролетіла чутка, що уряд націоналізує чужоземні обмінні грошові знаки, як це зробило минулого року Мексико під час подібної валютної кризи.

ОШУБЛИКОВАНІ ПОВІДОМЛЕННЯ офіційних представників Вашингтону говорять, що з совєтських портів виплили пароплави, з тактичними бойовими ракетами типу СС-21, які правдоподібно призначені для Сирії. Такий тип ракет перевозиться на спеціальних тракторах-гатачах, а їхній радіус обстрілу є 70 миль. Такі ракети-Совєтський Союз недавно вперше розмістив за межами СРСР на території Східної Німеччини.

БУНТ ПРОТИ ЛІДЕРА Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата в рядах фракції Фата триває далі та поширюється. Ще 30 старшин Фата приєдналися до збунтованих раніше палестинців, подають джерела бунтівників. Ті самі джерела говорять, що група старшин, яка перейшла на сторону бунтівників, творила хребет вірних Арафатові палестинських частин.

16 ОСІБ ЗГІНУЛИ ВІД ВИБУХУ БОМБИ В БУРМІ

Рангун, Бурма. — Великої сили бомба, призначена правдоподібно для вбивства південнокорейського президента Чан Ду Гвана, вбила 16 осіб корейської делегації, включно з чотирма міністрами, а сам президент, запізнівшись на церемонію покладення вінка на кладовищі, оминув смерті чи поранення.

Політичні спостерігачі кажуть, що це вже другий акт тероризму на протязі останніх шістьох тижнів звернений проти південнокорейських високих чиновників. Уряд Південної Кореї і сам президент Чан негайно обвинуватили Північну Корею за цей випадок і заявили, що Сеул, спільно з іншими країнами намагатиметься вивести ситуацію і знайти справжніх злочинців. Президент Кореї покликав спеціальну комісію і попросив про співпрацю також американських спеціалістів, які розпочнуть докладне й інтенсивне слідство в тій справі. Покищо південнокорейський кабінет відвів чотири посліпні засідання, але речники уряду не подали до загального відомо вислідів нарад. Представник уряду, у зустрічі з пресою заявив тільки, що "ми не будемо самі в пошуках за злочинцями і ми знайдемо докази, щоб припинити північних комуністів, які напевно були виконавцями цього масового і брутального злочину, подібного до масового Морду 269 осіб на пасажирському літаку 1-го вересня ц.р., зістріленого тими ж комуністами із Совєтського Союзу, які ще й досі належно не покарані вільним світом".

Амбасадор З'єднаних Штатів Америки в Сеулі Річард Вокер заявив, що світ знову став свідком брутального злочинства після недавнього зістрілення пасажирського літака. Він заявив, що американський Уряд повинен включитися повною силою в акцію відкриття злочинців, які поставили собі за завдання силою зброї і міжнародним тероризмом змінити систему світу.

У зв'язку з цим терористичним актом, генеральний штаб південнокорейської армії наказав поставити у стан готовності усі армійські частини, а також повідомив про це головнокомандувача американських частин в тій країні про стан готовності. Південна Корея, як відомо, втримує під теперішню пору 60,000 вояків і 100,000 поліції. Побойовуючись військової провокації з боку Північної Кореї, президент Чан повідомив про що можливість Вашингтону, бо напруження між півднем і північчю значно зросло в останньому часі.

Центральний уряд Індії перебрав правління стейтом

Нью Делі, Індія. — Центральний уряд Індії розпочав місцевий уряд у стейті Пунджаб у четвер, 6-го жовтня, і персявляв пряму контролю стейту, намагаючись тим самим припинити триваючі вже понад рік релігійні та політичні заворушення і безпорядки.

Такий крок уряду наступив після нового вибуху актів терору в середу і четвер.

Вводляч так зване президентське правління, уряд прем'єр-міністра Індіри Ганді старасться навести порядок у цій економічно важливій частині країни, індійській житниці, де воєнні сили активно і рішуче вимагають автономії для Пунджабу. Іх воєнні виступи почалися ще в серпні минулого року і з невеликими перервами тривають дотепер. В останніх виступах загинуло понад 175 осіб у наслідок збройних виступів і безпорядків.

Згідно з конституцією Індії, президентське правління можна вводити на шість місяців, коли виникає тривожна ситуація. Пряме президентське правління дозволяє центральному уряду використовувати всі наявні у нього засоби для наведення законного порядку, включаючи армію.

Покищо конституційні права залишаються в силі в Пунджабі. Але адміністрація стейту, очолювана голоним міністром Дарбара Сінгхом, була усунена, а діяльність асамблеї стейту — припинена. Асамблея буде відновлена і будуть проведені нові вибори після закінчення періоду президентського правління, яке може бути за законом продовжене ще на до 6-місячних періодів, якщо того вимагатиме положення.

Сітхи переважають у стейті Пунджаб, а тому вимагають більше національних і релігійних прав у порівнянні з пануючою індуською меншістю.

Впроваджуючи президентське правління, уряд Індіри Ганді доказав, що він і правляча партія Конгресу не здатні опанувати ситуацію в Пунджабі.

В АМЕРИЦІ

ДЕЯКІ ВИСОКІ УРЯДОВІ Адміністрації президента Роналда Регена переконані, що дальша доля секретаря Департаменту внутрішніх справ Джеймса Ватта буде залежати від обидвох палат Конгресу, які збираються винести одностайну резолюцію з вимогою звільнення його з теперішнього становища. Якщо резолюція отримає велику кількість голосів в Сенаті і Палаті Репрезентантів, — кажуть ці урядовці, — то Президент буде змушений взяти її до уваги. Високі урядовці в Білому Домі, які не бажали бути названими, підкреслили, що Ватт правдоподібно сам зрезигнув, побачивши серйозність ситуації. Раніше Леррі Спікс, заступник пресового секретаря Білого Дому, намагався вивести кореспондентів, що конгресова резолюція не матиме жадного впливу на Президента.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ транспорції Елізабет Дол підтримує тенденцію піднесення віку молодих людей до 21 року, заки вони легально зможуть купити алкогольні напитки. В Конгресі існує переконання, що цю справу треба подоготити на федеральному рівні, щоб покінчити зі спекуляціями в стейтах, які раз знижують, а раз підвищують вік молодих. Виступаючи на конференції автомобільної асоціації, Е. Дол закликала до широкої і рішучої акції на цьому відтинку, щоб хоч частинно зменшити автомобільні випадки на шляхах, спричинені 78 віками, які вживають алкоголь. Вона підкреслила, що 78 вісміток спричинили трагічних катастроф є люди віком від 17 до 24 років, в більшість після вжиття алкоголю, або наркотиків.

ДОСЛІДНИКИ встановили, що покищо немає можливості лікувати чи рятувати тих осіб, які стали жертвами хемічної речовини, так званого "жовтого дощу", що його, як кажуть речники Адміністрації у Вашингтоні, вживають совєти в Афганістані й інших країнах Південної Азії, зокрема в Камбоджі. Пентагон звернувся був свого часу до вчених в Академії Наук, щоб вони встановили чи не можна допомогти афганському народові забезпечити себе перед совєтською хемічною зброєю, яку Кремль наказав вживати у боротьбі з повстанцями і цивільним населенням, яке підтримує визвольний рух.

Хор „Прометей” готується до нового мистецького сезону

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. В-а). — Перед недалеким концертом хору „Прометей”, який відбудеться у Філадельфії в суботу 15-го жовтня, а в Нью Йорку, в залі Купер Юніон, в суботу, 22-го жовтня, відданий голова цього хору Омелян Татунчак — він же основник його 20 років тому і співак у тенорах — відвідав у середу, 5-го жовтня, редакцію щоденника тут, щоб розповісти про грядучий цей Ювілейний концерт, яким підсумовує заслужений хор „Прометей” 20-річчя славної діяльності невтомного пропагування української пісні серед своїх земляків і серед неукраїнського світу.

Омелян Татунчак, голова „Прометей”, на розмові в редакції.

„Дума про кохання”, солісти — Омелян Татунчак, Іван Павличка, Ігор Кушнір, Мирон Касян; і на фінал — твір „Вибір Гетьмана” Кирила Стеценка „У неділеньку святую” ... (до слів Т. Шевченка), сольо Ігор Кушнір.

Програма, що буде поділена на дві частини, включає в першій частині виступи піаністки Ірини Пелех-Зварич з творами В. Косенка — „Куранта Е-Моль”, „Етюд Фіс-моль”, Л. Ревуцького — „Прелюд Ес-дур” оп. 7 ч. 1 і „Прелюд Б-моль” оп. 7 ч. 2.

В другій частині програми піаніст-віртуоз І. Пелех-Зварич виконає Ф. Ліста „Вальс Мефистофеля”. Про сам хор найголовні-

Державний секретар Каспар Вайнбергер, який минулого тижня відвідував

Пекін, висловився в користь продажу американської технології і зброї для Китаю та випрацювання такої тактики, яка наблизилася б обидві країни не тільки політично, але також військово.

Китайці однак зустріли пропозицію Вайнбергера без великого ентузіазму, кажуть співробітники секретаря Департаменту оборони, а навіть заявили, що вони не зацікавлені жадним військовим альянсом із ЗСА.

„Така заява, — кажуть дослідники, — повинна не тільки насторожити Адміністрацію президента Роналда Регена, але стати при водом до глибокої студії китайсько-американських відносин на військовому відтинку”.

Дослідча атлантиська рада є непартійною і не пов'язаною з Урядом установою, яка займається опрацюванням рекомендацій для ЗСА, країн Західної Європи, Японії, Австралії і Нової Зеландії.

З'ІЗД КОЛИШНІХ СТУДЕНТІВ ГРАЦІ І ЛЕОБЕНУ

Кергонксон, Н. Й. — В суботу й неділю, 29-го і 30-го жовтня ц.р., тут на оселі УНС відбудеться другий з'їзд колишніх студентів Граці і Леобену. Початок з'їзду в суботу о год. 2-й по полудні. У програмі: сходи-ни, зустрічі, святочна вечеря з програмою, участь в Богослужінні тощо. Зголошення слід надіслати на адресу Союзівки: Soyzivka UNA Estate, Foordmore Rd., Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641.

СВОБОДА

SVOBODA USPS (30-40 ISSN 0274-9964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members \$12.50 a month. Change of address — \$1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to: "Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Postmaster: Send address changes to: "Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303.

Лех Валенса — лауреат нагороди Нобеля

Альфред Б. Нобель (1833-1896) шведський фізик, водночас промисловець, винахідник динаміту, зробив на своєму винаході велетенський маєток і в завіщанні залишив 9 мільйонів доларів для шведської Академії наук, з тим, що відсотки з того капіталу мають щорічно йти на нагороду вибранцям з ділянок фізики, хемії, фізіології або медицини, літератури та за заслуги для миру. З призначенням такої нагороди пов'язана сума коло 180,000 доларів. Кілька разів призначено нагороду Нобеля одночасно двом, а то й трьом ученим і ту суму ділено між ними. Першу нагороду Мирудали в 1901 році в п'яті рокинини смерті Нобеля. Остання Нобелівська нагорода миру була призначена в 1973 році колишньому американському державному секретареві Генрі Кіссінджеру, водночас з одним північно-етнамським діячем, який проте її зрікся. На призначення нагороди Нобеля безумовно складалися різні причини. Коли, наприклад, у 1924 році призначили нагороду Нобеля з ділянки літератури польському письменникові Владиславові Реймонтові за його твір „Мужики“ (виявився в українському перекладі Павлика), то польська преса твердила, що це сталося завдяки польському амбасадорові у Стокгольмі, особистому приятелю Реймонта, бо справедливості вимагала дати цю нагороду куди кращому письменникові Стефанові Жеромському за твір „Рорію“. Коли у 1905 році нагороду Нобеля отримав польський письменник Генрик Сенкевіч за його повість „Кво вадіс“, то підкреслено, що це твір, в якому йдеться про всепоширену цінність християнства і мучеництва перших апостолів, а не про самого Сенкевіча, який вініх своїх творів (Трилогія) прославляв шляхетчину з її злочинною політикою. Нагороду Нобеля з літератури дістав, між іншим, німецький письменник Томас Манн, з жидівського роду, що його твори за часів Гітлера палили на костри...

Призначення нагороди Нобеля Лехові Валенсі — це безумовно виклик на адресу польського диктаторського режиму генерала Войцеха Ярузельського і його московських законодавців. Але це не перший випадок призначення такої нагороди противникамів союзу. У 1958 році надали нагороду Нобеля з літератури Борисові Пастернакові за повість „Доктор Живаго“ і союзу і його уряд заборонив тому-немилому режимові — письменникові поїхати особисто перебраться нагороду за прийнятим урочистим ритуалом, при чому нагороджені виголосили короткі промови. Нагороди з ділянок хемії, медицини й літератури вирішує Академія наук у Стокгольмі, мирову нагороду надає 5-тичленна Комісія парламенту Норвегії в Осло.

Лех Валенса зискав собі міжнародне ім'я і призначення за його вперту боротьбу за незалежність польського робітничого руху від комуністичної партії. Водночас у тій своїй боротьбі він виявив деяку поміркованість, бо перестирігав своїх однодумців і співробітників не їти задалеко і обмежитися тільки до вимог робітничого, а не політичного характеру. Коли заснована ним центральна робітничий спілок в Польщі „Солідарність“, яка добилася судового затвердження свого статусу, незалежного від компартії і уряду, висунула вимогу переведення публіцисти в Польщі для вирішення її режиму, то це було саме перетягнення струни: Москва не могла вже стерпіти це і призначила на голову компартії в Польщі, водночас на тамошнього прем'єра генерала Ярузельського, який проголосив воєнний стан, виарештував всіх противників режиму, включно з Валенсою, та перевів закон, що поставив „Солідарність“ поза законом. У пресі появилася була вістка, що коли у реакції на вимогу публіцисти прийшла в Польщі військово-поліційна диктатура, то Валенса з гірким докором сказав своїм максималістичним співробітникам: „Маєте, чоги ви захотіли“.

Тепер мирова Нобелівська нагорода Лехові Валенсі, електромонтерів в корабельних доках у Гданську, це один з характеристичних проявів сучасної міжнародної атмосфери, яка звернулася проти Союзу і його кремлівських володарів. Ця атмосфера огорнула й скандинавські країни, Швецію і Норвегію, дарма що вони наразені, за своєю географією, на найбільшу небезпеку від союзу і його агресивного імперіалізму. Нагороду Нобеля передають звичайно в столиці Норвегії Осло (колишній Християні) у присутності короля. Цікаво, чи польський уряд дозволить Валенсі поїхати до Осло на церемонію передачі нагороди. Цікаво теж, чи польський комуністичний уряд дозволить Валенсі розпорядитися отриманими разом з тією нагородою грошми (у Польщі це тепер величезна сума) — як йому сподобається. В усякому разі — це добра подія, бо це єдиний характеристичний принак до загальної у світі атмосфери — проти комуністичної диктатури, проти терору і насильства.

Преса союзу України протягом останніх місяців з великою запададністю почала звертати „особливу“ увагу на віруючих. У газетах значно збільшилася кількість статей антирелігійного змісту в яких, інколи аж розпачливим тоном, наголошено „шкідливість“ релігії для морального здоров'я „радянських“ людей. Газети публікують серії статей, у яких викривається „злочинний шлях“ УКЦеркви. Пишуть часто про те, що єрархія УКЦ на Заході „співпрацює“ з імперіалістами і милитаристами й хоче війни проти рідного, українського — тут уже не „радянського“ народу. Інколи постає враження, що між союзу і українцями йде суперництво: хто напише більше антирелігійних статей, хто більш — союзу.

Та нема в цих статтях нічого нового. Аргументація та сама, що її вживано ще в 50-роках: агресивна примітивність. Нікого оригінального підходу, ніякої своєї думки — старе паутиння оман. Та ні, є все таки щось нове і важливе. У всіх статтях бодей раз міститься фраза: „як сказав товариш Андропов...“ Андропов, як знаємо, вже встиг „щось“ сказати. А раніше він багато „показав“ і багатьох „наказав“, значить — покарвав. А коли у Москві Андропов сказав, то в Києві чи там у Львові, на провінції, думати вже не треба. Треба тільки виконувати. От і беруться сучасні

„За десять до п'ятнадцяти років відсьогодні, змаліють або зникнуть впливи в громадах і ООЧСУ, ОДВУ і тим подібних політичних організацій, а залишаться Церква, братські союзи, Союз Українок, Пласт, СУМА, ОДУМ, наукові інституції, музеї, як і професійні організації лікарів, інженерів, бібліотекарів, університетських професорів, адвокатів, журналістів, ветеринарних лікарів і подібних груп. Наберуть ваги і сили організації оборони прав людини. Ті всі інституції поповнятимуть люди молодшого покоління. Якщо навіть заіснують якісь політичні організації, то вони будуть також іншими, як ті, які існують сьогодні. Ми іноді бачимо вчора і нині, тим часом, ми повинні пробувати бачити нині і завтра“.

Такі думки висловив автор цих рядків на нараді голови і представників Конференції Центральних Українських Академічних Професійних Товариств, яка відбулася в Нью Йорку в суботу, 24-го вересня. Наряди, які відкрив д-р Степан Ворох, як предсідник згаданої Конференції, і який їх передав новому предсідникові д-рові Любомирові Винареві, бо ротація перейшла на представника Української Американської Асоціації Університетських Професорів, пройшли в дуже діловому інспіруючому дусі. Головною темою наряд в першу чергу були громадські і політичні справи нашої громади в ЗСА та в діаспорі. Особливо ува-

Іван Гват

В УКРАЇНІ ПОГРОЖУЮТЬ ВІРУЮЧИМ УКЦЕРКВИ

книжники за працю. Перепишуть, як колись, у давнину — тільки не „Слово о законі і благодаті“ митрополита Іларіона, не „Повчання Мономаха дітям“, не Псалтир... Перепишуть цитати з творів Маркса, Леніна, вперто оминають цитати Брежнєва (який та ково казав...колись), обов'язково додають: „як сказав товариш Андропов“ і за допомогою закваски, що її у спадщину залишив Сталін, продукують, публікують, це нове „повчання“ для віруючих. Повчання кияків та львівських журналістів в різний спосіб: то мирно прохают віруючих позбуватися „релігійного дурману“, то ображають релігійні почуття віруючих, то їм погрожують. Досить, мовляв, цієї забави. Релігію ми з вас викоринимо, її терпіти не будемо, бо... Андропов сказав.

Коли мова про антирелігійні статті в центральній пресі України, то написані вони, так сказати, є в стриманому тоні. Центральні газети попадають за кордон, треба їх показати, що „є характер“. Інша річ — обласна і міська преса. Ці газети — не на „експорт“, тільки для домашнього вжитку. На сторінках цих газет можна виловити на віруючих скільки завгодно. Там можна і ображати. І

Іван Я. Хамуляк

ЗА БІЛЬШ ЕФЕКТИВНО ДІЮЧИЙ СКВУ

гою відзначалася справа ІV Конгресу СКВУ, який має відбутися незабаром у Торонто, Канада. Резолюція, що її схвалили і підписали всі представники професійних товариств закликає нашу громаду рішуче не допустити до розвалу СКВУ, що при невідомому веденні того Конгресу може стати дійсністю.

Професійні товариства можуть і повинні мати певний вплив на наше громадське життя і від цього товариства не відхиляються. Тут важливо ті прояви вміти поширити серед усіх членів тих товариств, а зокрема членів молодших поколінь. Завдання це — не надто легке, але при вмілому веденні і підході до тих проблем можна багато чого зробити, що нині виглядає безнадійним. Маймо охоту і витривалість ті речі реалізувати. Тут йдеться не лише про механічну активізацію, але органічне плекання ідеї співвідповідальності нас усіх за надбання батьків. „Не тиснутися в хвості“, як це тиснув сказав, але хотіти бути одним із провідників цієї дії. Організації наших професіоналів мають велике майбутнє перед собою і нашою громадою.

Не тільки проблеми СКВУ були предметом дискусії на згаданій нараді. Над несподіваними і розбиттям у

ображають релігійні почуття віруючих настільки, що це вже не подобається навіть деяким союзу ідеологам. Та припинити цієї практики ображення віруючих неможливо, бо це вже — не нове, бо так робив уже Ленін. Отож, доводиться віруючим жити з цими виявами союзу, „гуманізму“. А погрози? — Це також явище, що має добру традицію. Погрожувати уже учитель Ленін. Зрештою, як втриматися режимові без погроз? Погрози — це інтегральна частина насильницького панування комуністичного режиму. Розкажемо на одному прикладі, як воно практикується.

На сторінках львівської обласної газети „Вільна Україна“ (На Захід не призначена) опубліковано статтю, переповнену лайками на адресу УКЦ і погрозами на адресу священника УКЦ о. Григорія Будзінського. Стаття, видно, настільки важлива, правда, не так змістом, як наміром, що її зміст переповнено в газеті „Радянська Україна“. Звичайно, переповнено, зміст підчищено. Будзінський не згадано, бо ж ця газета читає і дехто на Заході. На щастя ми можемо користатися оригіналом, тобто статтю з „Вільної України“ (які ж іронічні слова: „Вільна Україна“)

(Продовження буде)

них роль у веденні справ ІV СКВУ. І якщо б дійшло до якихось непередбачених комплікацій, професійні товариства повинні бути в змозі представити Конгресові свою альтернативу, включно із добром людей на різні провідні становища в СКВУ. Це роля, до якої товариства досі ще не доходили, бо дуже часто „тягнулися в хвості“ інших організаторів тих подій. Це свідчить, що є охота допомогти нашим громадам.

Коротка доповідь д-ра Осипа Мороза про „Будову завітноїшого дня сьогодні“ давала дуже добре тло до дискусії. Наряди не „відкриває Америку“, ті проблеми були живими і раніше, але в обличчя існуючих сьогодні факторів така постава наших професійних товариств має дуже важливе значення.

Дотеперішні форми „зговорювання“, чи „договорення“ різних політичних сил не дали добрих вислідів. Чому б не спробувати дещо зміненої форми розв'язки згаданих проблем, тим більше, що повага і роля СКВУ повинна рости а не маліти.

Можна б поставити гасло: українські професіоналісти тепер слово за вами. Чи не варто прийняти виклик? Професіоналісти в спільні з купинами і промисловцями можуть створити певну суспільну силу, яка зможе знайти вихід із того балагану, в який загнали цю нашу громаду дотеперішні політичні провідники.

ролями“, як пишуться ці рядки).

Напевно не панькався б з ними, а поставилися б до них так, як і треба поставитися до коляранта ненависного окупанта. Якщо так, то чому тоді українці мали б поставитися краще до жидівських помічників російського окупанта на українській землі? Бо те, що ми лише гіпотетично казали про українців у Ізраїлі, те цілком і повністю реалістично треба сказати про жидівських поселенців в Україні у часі від Першої світової війни.

На обвинувачення, що українці кривдили жидів в Україні, пише Валентин Мороз: „Ви кажете, що ми кривдили жидів. Дайте нам хоч один приклад, щоб українці кривдили хоч одного жидів в Україні... Ми ніколи не йшли на вашу землю — ви йшли на нашу“.

Свого часу в газеті „Нью Йорк Таймс“ була поміщена стаття історика Лусі Давидович, в якій українці були названі „нацистами“ і ще більше. Напевно знаючи, що таке обвинувачення всіх українців є наклепом проти нашої нації, Л. Давидович так само напевно не написала б цього, якщо б знала, що за наклеп вона буде покарана. Адже вона всіх німців не ображала, дарма що гітлерівці знищили шість мільйонів жидів. Але українці такі автори не бояться прилюдно образити, бо знають, що ми покищо є підневільною нацією і нас можна „копати“. Бо ми безборонні.

Хоч цей наклеп проти нашої нації настільки абсурдний, що не потребує жадних спростувань, проте при цій нагоді не зашкодить пригадати бодей деякі факти, які доводять, що, не зважаючи на далеко недружнє ставлення жидівської меншости до українського народу, українці все ж таки намагалися і намагаються не тільки жити в дружбі з жидами, але також в разі потреби, намагаючись себе на смертельну небезпеку, ставати в їх обороні. Наприклад, під час Другої світової війни, як тільки гітлерівці розпочали свої лихі акції проти жидів, Організація Українських Націоналістів ухвалила була постанову, в якій суворо осудила винищення німцями жидівського населення. ОУН одночасно заявила, що тільки український народ як господар українських земель має право вирішувати справу своїх національних меншин — в тому числі і жидів.

Або ще. В той час, коли перед Другою світовою

Ольга Кузьмович

Вашингтонські округинки

(З олівцем, але без апарату)

Коли суботнім ранком мчались із всіх сторін країни автобуси повні українців у сторону столиці в загальному у них панувала тиша повна очікування. Як воно буде? Чи справді гідно згадаємо та пригадаємо іншим про жертв Великої голоду? Густа мряка і дрібний дощ насували ще одне питання: чи допíše погода на Меморіальну маніфестацію?

Але тим разом природа була з нами і коли ми зближались до Вашингтону, наче за помахом чарівної палички, мряка зникла, а в неділю ясне сонце кидало тепло і усміх на безконечні колони молоді та громадян, що маршували головними вулицями Вашингтону. Здається, перші проміння ясно сонця пробігли в неділю крізь ранні хмари у тому моменті, коли д-р Іван Фліс зі зворушенням зачитував слова поета: „Ти на ніч не дивись, бо яка б ніч взагалі не була на землі, прийде ранок колись...“

І це був наш ранок на просторій площі біля пам'ятника Вашингтона!

Здається, ніде немає стільки демонстрацій, зібрань, походів як саме у Вашингтоні — і всі вони хочуть в якийсь спосіб звернути увагу на „свою справу“ Президента, членів Уряду та мешканців столиці. Ми привикли бачити їх на телевізійних новинах з транспарантами, вигукми і сутичками з поліцією. Як інакша була наша українська маніфестація у неділю. Спокій, повага, гідність, вірний порядок, ніяких бігань, вигуків, ніякого замшання. Не диво, що поліція не мала праці, за винятком затримання на перехрестях вулиць автового руху. Шораз було чути від них слова здивування і ствердження, що „такого порядку та гідної постави ми ще тут не бачили“.

Не лише порядком і гідністю маніфестації були здивовані поліціянти, але, приглядаючись довгим рядом молодих пластунів у їхніх приваблюючих олівцях, жидівських книтурах, зв'язувалися нашим фотографам, яких було на вулицях подостатком, що давно не бачили стільки чарівних молодих дівчат.

Довгі колони маршуючої пластової і олімпійської молоді звертали на себе увагу усіх тих, що з авт чи хідничайно придивлялися надзвичайному походу. Ім було дивно і це завважували у своїх коментарях, що стільки молоді може в теперішньому часі так гарно виглядати та так себе гідно вести.

Інформації у пресі місцевій та іншій, летючки та

ційні Меморіальні Тиждні дали такі пересічним американським горожанам поняття що таке був Великий голод, бо коли ми збиралися біля пам'ятника Тарасові Шевченкові в суботу на коротку програму, проїжджі автами питали, що це таке. Коли, однак, дістали вияснення, що ми українці, які завтра будемо мати Меморіальну маніфестацію в 50-річчя штучного викликаного голоду в Україні, почули негідно відповідей: „О так, ми знаємо, ми читали про це в пресі“.

Участь американських засобів масової інформації можна було завважити на кожному кроці: фільмові апарати, телевізійні камери слідували за кожною частиною наших меморіальних святкувань. Ось недалеко від почесної трибуни біля пам'ятника Вашингтона завважимо в часі програми, в неділю ранком якого учасники маніфестації у вишіваній сорочці, що сквилювано говорять до відпочинку Білого Дому М. Блеквелла. Відразу біля них з'являється телевізійний репортер із трубою, щоб накрутити розмову. Сергій Я. з Клівленду розказує зі слівзачи в очіх про те, як під час Великого голоду померли численні члени його родини і просить представника Президента зацікавити Білий Дім сильніше тим українським голодом, що рівний жидівському.

Увечері в неділю хто вже наспів додому, мав нагоду бачити фрагменти маніфестації на різних телевізійних станціях.

У довгому марші від пам'ятника Вашингтона до віддалі 500 стій від союзу амбасди взяли участь справді всі представники українського вільного світу в ЗСА, від наймолодших дітей з матерями до синівголовних очевидців Великого голоду: від західного побережжя до східного, з півночі — теплої Флориди. Поміж ними в осередку уваги побіч численних прапорів з чорними стяжками і чорних повітряних балюнів у маршуючих — три чорні труни з написом: „Сім мільйонів українців замордовано“. Як потрєаюче враження зробили вони і на нас усіх.

У призначеній відстані від союзу амбасди упорядки спрямовують пластову молодь у бічну вулицю, а громадянство залишається, щоб вислухати заяву молодого члена Організаційного комітету. Треба подивляти як справно виявляють зі своїм вином (Закінчення на стор. 3)

війною в роках 1937-39 майже всі держави Середньої Європи пішли за Німеччиною щодо запровадження в себе т. зв. Нюрнберзьких протижидівських законів, один тільки уряд Карпатської України, очолюваний доктором Августиним Волошином, — як про те недавно писав в українській пресі один з діячів Карпатської України д-р Степан Росоха — рішуче спротивився прийняти ті варварські закони. „Тому-то, — писав д-р Росоха — Карпатська Україна за свого дуже короткотривалого існування була в ті роки в Європі оазою, в якій жидівські втікачі з Німеччини, Австрії, Угорщини, Польщі і т. д. не тільки не зазнали жадного переслідування, але навіть мали право набувати громадянство“.

Уже не кажемо про те, що як під час громадянської війни 1917-20 років, так і під час Другої світової війни українці в значній мірі прислужилися в рятіванні жидів перед погродами московських та німецьких окупантів. Пригадуя, як в свій час коваль Аврум Рижівський з містечка Черняхів на Житомирщині при кожній нагоді з відчужено згадував, як мій дядько Роман з села Зорокова, Черняхівського району, переховавши його в своїй хаті під час денікінського погрому, тим самим врятував йому життя. Скажу про себе: з кількох моїх друзів, яких я вважав найвірнішими моїми приятелями, двоє були жидівського походження (із зрозумілих міркувань їх прізвища тут оминаю).

Відомі також успішні зусилля Великого Митрополита Андрія Шептицького щодо рятівання жидівського населення під час розгулу німецьких нацистів в роки Другої світової війни, в тому — лист Митрополита гітлерівському гавлятереві Гансові Франкові з гострим протестом проти винищування жидів. (На той лист Г. Франк відписав лайливий лист). Тоді Отці Студити переховали у підльвівському монастирі 150 жидів, — у тому числі рабина Кагана та сина рабина Левіна, хоч, як відомо, за це, згідно з нацистськими законами, в разі викриття Отцям Студитам грозила смерть.

З другого боку було б абсолютно несправедливо твердити, що всі жиди, живучи в Україні, співпрацювали лише з окупантом, а не з українцями. Так воно не було. Ще на початках українського визвольного руху, як довідуюся з Енциклопедії Українознавства, наприкінці XIX

(Закінчення на стор. 4)

Юліан Мовчан

АНТИСЕМІТИЗМ І УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКІ ВІДНОСИНИ

(З нагоди українсько-жидівської конференції)

V.

Хоч на що тему ми вже трохи сказали вище, проте аби було більш зрозуміло наша відповідь на це питання, слід на короткий час обмінятися ролями: ми, українці, станемо „жидами“, а жиди — „українцями“. І тому припустимо, що після створення самостійної ізраїльської держави в Палестині, на території Ізраїля залишилися як національна меншість певна частина українців — скажімо, 3-4 відсотки до загальної кількості населення Ізраїля. І ось, уявімо собі, що для того, щоб цілком і повністю урівноправити українців з жидами і тим самим задовольнити повністю національні потреби українців в Ізраїльській державі, там не тільки було створено Міністерство українських справ, але українці навіть дістали право на свою національну автономію в межах Ізраїльської держави. Крім цього, аби ніхто не подумав, що українці в Ізраїлі в якійсь мірі дискриміновані, державні банкноти (гроші) поруч написів гебрійською мовою мали написи також українською мовою. І ось знову уявімо собі, що не зважаючи на все вищесказане, українці в Ізраїлі не тільки не омилили все те, що ізраїльтяни намагалися їм зробити (окремих винятків до уваги не беремо), але, навпаки — в абсолютній більшості або були зовсім байдужі до своїх господарів, або часто навіть відверто ішли на співпрацю з ворожим сусідом, який знову хотів окупувати державу. І коли через пару років ізраїльська держава була знову окупована ворогом, тоді протягом короткого часу в складі різних державних установ, які здійснюють політику окупанта, опинилися аж 26 відсотків українців! І ось, врахувавши все вищесказане, цікаво було б знати, як поставилися б тоді ізраїльтяни до української меншости в своїй державі? (Не забуваймо, що ми начебто „помінялися

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжки були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні прислати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи“ також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

ПОВІДОМЛЕННЯ

70-ЛІТТЯ ТОВАРИСТВА ПРОСВІТИ ім. Т. ШЕВЧЕНКА

Найстарше Товариство Просвіти ім. Т. Шевченка відзначає 70-ліття свого існування.

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ відбудеться в суботу, дня 22-го жовтня 1983 р., о год. 6:30 веч. у власній домівці, 252 вул. Гордон, Вердон. Головний доповідач — проф. Ярема Кобеляк.

Друга частина свята ПРОСВІТИ — ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ, який відбудеться в неділю, дня 11-го грудня 1983 р., о год. 3-й по пол. у ПЛАТО ГОЛ. Участь беруть: оркестра ТРЕМБІТА СУМ, Танцювальний Ансамбль П. МАНУЧАКА, мужський хор УКРАЇНА УНО і жіночий Хор при Просвіті.

Половина приходу з концерту призначена для Організації „Взаємна Поміч“ в Монтреалі.

Гостей бенкету і учасників концерту щиро вітаємо!

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ

Українська Вільна Академія Наук у США

ПОЖЕРТВИ на УВАН у США

Подаємо список жертводавців, які вплатили членські внески та пожертви для Академії від 10-го березня до 1-го жовтня 1983 року.

8,259.49 дол. — Л. Давидович (За заповітом);
по 300.00 дол. — Л. Диман, М. Шерома;
150.00 дол. — М. Громницький;
130.00 дол. — Б. Виняр;
по 100.00 дол. — І. Джус, О. Скоп, Л. Терещенко;
по 80.00 дол. — М. Богачевська-Хомик, Л. Виняр, І. Каменський, Г. Костюк, Б. Цимбалістий;
70.00 дол. — І. Данко;
60.00 дол. — Н. Соневицький;
по 50.00 дол. — Арка Ко., А. Гувер, Я. Пепенський, Український Конгресовий Комітет (Лорейн);
45.00 дол. — Н. Пазуник;
по 40.00 дол. — А. Адамович, Д. Гуменна, В. Качур, К. Косенко, О. Костюк, О. Курдик, С. Процюк, І. Рудницький, І. Шевченко, Р. Шпорлюк;
по 30.00 дол. — о. В. Грабєк, Д. Савид, Д. Томашук;
по 25.00 дол. — В. Бусак, Р. Загайкевич, о. В. Івашук, М. Кушніренко, О. Лобачевська, С. Нечипорук, А. Черняк;
по 20.00 дол. — В. та А. Кулик, О. Небес, Й. Роніш;
по 15.00 дол. — А. Арсенів, Д. Грент;
по 10.00 дол. — М. Дорошенко, П. Гула, Л. Кей, А. Мілянчик;
5.00 дол. — П. Пам'яті.

На вшанування світлої пам'яті:

1. В. Кулик-Бекунд, від Д. Кулика, (Збірковий лист) \$227.00
2. В. Білінський, від М. Шпетка, (Збірка на похоронах) 78.00
3. С. Чалишева, від К. Турнянської 6.00

Управа УВАН у США щиро дякує всім Жертводавцям. Зібрані пожертви будуть витрачені на видання англомовних „Аналізів УВАН у США“, на публікацію нової серії видань „Джерела до новітньої історії України“ і на утримання бібліотеки і архіву Академії.

Пожертви, які можна відтягнути від податку, просимо надіслати на адресу:
The Ukrainian Academy of Arts and Sciences
in the U.S., Inc.

206 West 100th Street • New York, N.Y. 10025

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС ЮТИКА-СИРАКЮЗИ, Н. Й.

повідомляє, що

в неділю, 16-го жовтня 1983 р., о год. 1:30 по пол. в залі Українського Народного Дому

1317 West Fayette Street, SYRACUSE, N.Y.

відбудеться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС ЮТИЦЬКО-СИРАКЮЗЬКОЇ ОКРУГИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-перевірка організаційної праці Округу за останні місяці
3. Обговорення осінньої кампанії
4. Обговорення загальних союзних справ
5. Внески, запити і закриття зборів

До участі в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири, конвенційні делегати на 30-ту Конвенцію УНС і інші урядові відділових управ, а саме:

Геркімер 192, Елмайра 271, Літл Фолс 330, Оберн 38, 202, 283, Ром 121, Сиракюзи 39, 317, Фултон 263, Ютика 58, 439, Горно 215, Джонсон Сіті 21.

У зборах візьме участь —

Степан Гавриш, головний організатор УНС

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Д-р ІВАН ГВОЗДА голова ВОЛОДИМИР ЗАПАРАНЮК почесний голова
МИКОЛА ВЕЛИЧ касир ЯРОСЛАВ СЕНЩИШИН секретар

УКРАЇНСКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

має честь запросити Вас на

ДОВОІДЬ Юрія Шевельова

НА ТЕМУ

ЛИСТИ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЛИСТУВАННЯ

Неділя, 16-го жовтня 1983 року, о 2-й год. дня
Будинок Академії, 206 Захід 100-та вулиця, Нью Йорк, Н. Й.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛУБ в НЬО ЙОРКУ
136 Друга Авеню — ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

П'ятниця, 14-го жовтня 1983 року, о год. 7:30 вечора

УКРАЇНЦІ у БРАЗИЛІЇ

Коментар і прозирки з музичним супроводом подасть

ПЕТРО БОКАЛО

Кергонскон, Н. Й. (Л.В.).

— Український День у Кергонсконі, який ще має зміну назву „Український Фестиваль“, що його організує тут щороку Об'єднання Українців Кергонскону й околиці та Відділ 88-ий Українського Народного Союзу, відбувся тут успішно на Союзівці в сонячну неділю, 18-го вересня (якраз після великого Дня УНСОЮЗУ напередодні, в суботу, на якому обрано було „Місє Союзівкою“ красуню з Монтреалу Галію Волянську), з участю шести-семи сот гостей та з великою мистецькою програмою. Мотом Дня було — згадати „Забутий голокост“ України 1932-1933 років.

Український День знайшов незвичайно великий відгук у навколишній американській пресі, яка теми Великого голоду в Україні і українській громаді тут, у вільній Америці, присвятила чимало вісток і більших та менших статей, подаючи теж деякі світлинні з Фестивалю й інших імпрез українців тут. Зацікавленню української преси сприяла видана Об'єднанням Українців Кергонскону двома на брошурка про великий голод з доброю інформаційною статтею про Голокост України. Брошурку було розіслано на різні важливі адреси, включно з адресами засобів масової інформації, та вручено всім гостям — учасникам Дня і пошано на адреси громад українського походження в околиці (і активних у громадському житті й не-активних) з надією їх якраз і це шим активізувати.

Під час Українського Дня, яке ще теж уже з традицією, роздавано тут безкоштовно спеціальне видання „Українського Тижневика“, англомовного часопису УНСОЮЗУ, що сприяло, наприклад, придбати шість нових членів до УНСОЮЗУ з тих українців-американців, що вже були зовсім відійшли від організації української громади (або до неї ніколи не належали), як про це розповів секретар 88-го Відділу УНСОЮЗУ проф. Михайло Васильєв, радіючи цим успіхом союзової публікації — „Юкрейнін Віклі“, що йому якраз сповнилося тепер вже півстоліття віку появи. (Перше число появилось 5-го жовтня 1933 року).

Тема Великого голоду буде продовжена ще в цій дуже активній громадській діяльності відзначеннями: спеціальне соборне Богослуження відбудеться в неділю 16-го жовтня, перед хрестом коло православної каплиці св. Володимира на Союзівці, де служитимуть о. І.Калинович і о. д-р

Український день у Кергонсконі

Б.Волошин. Після того місцевими силами буде влаштовано жалобну академію в пам'яті мільйонів жертв Великого голоду. Натомість цей Український День вміщує собі „журбу і радість“, які існують і поруч у програмі, як во-ни існують і в житті. Користуючись з чудової погоди, відразу після Служби Божої в церкві св. Тройці, кілька сот осіб, в тому багатому неукраїнцями, прибуло на Союзівку (а багато залишились тут з попереднього Союзового Дня), щоб провести день в рідному і приємному гурті: коштівувати смачних українських страв і особливо — печива, щоним славляться кергонсконські пані, які невтомно коло страв і печива напружувались; оглядати барвисті виставки народного мистецтва; виграти на лотерії цікаві експонати та взяти участь у багатій мистецькій програмі, що була, як щороку, на високому артистичному рівні.

Мистецька програма розпочалася о 3-й годині Дня виступом „Українських танцюристів з Асторії“ (хореограф Галина Оприско) та Кергонскону (хореограф Галина Оприско), які виконали зворушливий танок „Вітасмо“. Після цього барвистого вступу, що незвичайно припадо до вподоби вивопненню по вітні залі, „Веселки“, д-р Олег М.Волянський, голова Об'єднання Українців Кергонскону, привітав присутніх українською і англійською мовами, з огляду і на гостей — американців, зокрема законодавців та адміністраторів з повітів, міст і містечок, про присутність яких подбав у першу чергу всіх їх прийняти смеритованій адміністрації Союзівки та повітовий асамблеї Володимир Квас. Голова Об'єднання представив майстра церемонії інж. Романа Швед, досвідченого й люблячого тут конференсь, бо він, хоч мешканець Філадельфії, але чинний гість Союзівки. Р.Швед віт програму блискуче, представивши всіх важливих осіб, пояснюючи, заохочуючи й жартуючи, якщо було треба.

З короткою, але як же відповідною промовою виступив Данило Слободян, який розповів з глибиною про „Забутий Голокост“ цього століття, — смерть від штучного голоду, створеного Сталіном, від семи до десяти мільйонів українських селян, навіви розповіді також про кількох щасливців, яким пощастило врятуватися втечею з КССР, щоб захити після

всіх своїх перипетій гарним і вільним життям уже тут, у вільній Америці. Промова Д.Слободяна була згодом майже в цілості поміщена в газеті „Елленвіл Ньюз“ з четверга, 22-го вересня, старанням кореспондента цього місцевого щоденника, де ще були поміщені ряд дописів і статей про ці й інші голодні відзначення в околиці. Вдало Д.Слободян у промові пов'язав Великий голод із знанням савиства корейського літака, пригадав американця, що українці вже багато десятиків років стараються переконати Америку про брутальність, нелюдськість і забриганість совєтського режиму, про все те, що щойно тепер американці починають бачити на власні очі. Повстанням з місць і не короткою, а довгою „однохвилинною мовчанкою“ вшанували тут присутні пам'яті всіх жертв червоного московського терору.

Наступним у програмі був виступ смичкового квартету, складеного із членів „Hudson Valley Philharmonic“ Охсана Ленєць, Маркіяна Батинського, Ендіро Сталія та Володимира Третьяка, які по мистецькому відіграли „Серенаду“ Моцарта, цю серйозну й вимогливу чудовою композицією для квартету: першої скрипки, другої скрипи, альту і чеську. „Українські танцюристи з Асторії“ дали вивели з вервою і невчирним гумором танок — „Чоботи“ та „Цимбалі“, за що їх гаряче оплескувало.

Виступ вокально-музичного ансамблю „Промінь“ під керівництвом мгр Богдана С.Волянської, був справжньою насолодою для присутніх. Ансамбль виконав чотири пісні, дві а капелля, а дві — із супроводом бандур: „Ой у саду, у саду...“, українську народну пісню в обробці Гайворонського; „Ой, під ядо млина“, народну пісню в обробці Євгена Козака; „Марш Україна“ тих же композитора й поета. Сольо заспівувала сопрано Оксана Харук.

Із репертуару Школи Кобзарського Мистецтва бандуристи, які входять у склад „Променя“, віртуозно заграли інструментальну річ „Буковинку“; грали: Ніна Гуменик, Оля Холоба, Михайло Невмержицький

та Іван Лехицький, а зала зачаровано слухала, щоб вибухнути згодом бурєю оплесків.

Передостанньою точкою у програмі був виступ танцюристів з бравурним і традиційним „Гопаком“, де молодь „дала лиха закаблукам“, що викликало овацію в залі.

На кінець співав місцевий хор „Золотий Гомін“ під орудою д-ра Олега Волянського. Це хор, складений з кількома постійниками з емеритів, є постійним місцевим своєрідним клубом, навколо якого гуртуються громадяни Кергонскону й околиці, що живуть тут на „Золотій Осені“ й поза нею, і є теж у „золотих літах“ переважно. Хор виконав такі пісні: „Ой, на горі пшениченька“ (гармонізація Кошиця), „Чого мені тяжко“ (Т.Шевченко — М.Волошин) та „Гей ви, стрільці синів“ М.Леонтовича. Публіка, видимо, була вдоволена й нагороджувала усіх виконавців — танцюристів, музикантів, співаків і керівників свята щирими оплесками, зокрема керівницю „Українських танцюристів Асторії“, хореографа Галину Оприско, коли її попросив на сцену окремо конференсь, бо не якраз 40 років тому вона заснувала свій цей Ансамбль, що продовжує славною традицію і її великого танцювального — маестра Василя Араменка, який поклав міцні підвалини під розвиток українського народного танцювального мистецтва тут, в Америці, та й у всьому вільному світі, вишколивши таких хореографів, як заслужена ювілятка Галина Оприско та інші ентузіастичні танцю.

Закінчено Український День в Кергонсконі висловом прилюдної подяки для всіх комітетових, які з посвятили працювали для успіху цієї імпрези, на чолі з Іваном Хоманчуком, який знову відданий справі своєї громади. Не малу частину праці інформувати англомовної преси про всі ці події, насамперед про Великий голод, виконала молода журналістка Галина Баранник, бо не її заходами переважно, при допомозі деяких інших громадян, появились загадані прихильні відгуки по газетах і в радіо поближкого терену, про що вище була вже мова.

Відійшов воїн св. п. П. Кулинич

З України наспіла вістка, що там закінчив своє бездолне життя св. п. Петро Кулинич, колишній абсолютний Віленський ветеринарний медичний та колишній вояк Української Повстанської Армії.

Народився св. п. П. Кулинич в сім'ї невеликого землевласника в 1896 році в Україні. Його матір походила зі знаної родини Медичських та Дичковських.

Після закінчення середньої освіти він був мобілізований до австрійської армії, а відтак включився до щойно твореної Української Армії, з якою перейшов усього біженню.

Після пам'ятної очайдушної офензи нашого генерала Грескова проти наступаючої польської армії, він потрапив у вороже оточення, з якого вдалось йому швидко вирватись із зброєю в руках разом з його другом Пришляком.

Ця втеча врятувала його від горезвісних польських таборів для полонених Української Армії. Разом зі своїм другом ночами почали пробиратися до своїх рідних сторін, до своїх батьків. На жаль, вдома не зміг задержатись у зв'язку із постійними нічними наскокуваннями польської поліції. Тож у поспіху покидає рідний дім і якийсь час скривається в домі вусучного брата його матері-дідича Зеновія Медичського, пізнішого власника „Ставро-пільської друкарні“ у Львові.

З дому Медичських він перебирається до Відня, Австрії, де вступає на торговельну студію, а відтак переключається на студію медичної ветеринарії, яку закінчив дипломом в червні 1926 року.

Щоб мати змогу відкрити свою ветеринарну практику у Львові Петро Кулинич поробив заходи для нострифікації його віденського диплому. Він почав слухати виклади четвертого року

Вашінгтонські...

(Закінчення зі стор. 2)

ково важним обов'язком цієї організаційної апарату Громадського Комітету у Вашингтоні, щоб подолати приїздові сотні автобусів та тисяч авт, які привезли на ці особливі дві двадцять тисяч українців до Вашингтону.

Хвиля учасників походу, немов мореплавство у сторону Центру Кеннеді і точно о годині третій по полудні заповнює прегарну залю не втомленою, але повною очікуваннями даліших переживань публікою. Хто казав, що українські імпрези не можуть починатися і кінчатися точно, цей побачив, що такі може бути інакше. Не в точності однак була вдалість Меморіального концерту, а в його небувалому виконанні. Такого хвилювання майже три тисячі присутніх, коли концерт розпочався збірним відпіванням трьох хорів при супроводі симфонічної оркестри американської громади, а відтак української гімназії, які зала підкопила, ми, здається, ще ніколи не переживали.

Цей настрій публіки і хорів захопив і диригента, який з кожної точкою все більше показував свій ентузіазм, а члени його оркестри після заключної точки хору із опери „Тарас Бульба“ плакали зі зворушення.

як і багато слухачів в залі.

Скільки разів доводилося нам виходити із якоїсь імпрези з різними почуваннями, слухаючи критичних заваг сусідів, оглядаючи обличчя, на яких відбивалася втома, сонність чи знеуродження. Тим разом ми не бачили ні одного — ані молодого, ані старшого — обличчя, на якому не було захоплення і тієї якоїсь вимкової ясності, яке дає лише небуденне переживання. Незнайомі люди усміхалися один до одного та ділилися захопленнями і враженнями. Знаєте, шепнула мені у переході одна із знайомих; — мій муж, знаний із свого цинізму, вперше від тридцяти років був зворушений!... А таких на залі було дуже багато.

Десятки автобусів біля Центру втягли в себе обивлену, піднесену пережитим українську громаду. Ніхто не відчував втоми, недоспаних ночей, а лише підйом духу і радість, що тут був. Наш автобус повний пластової молоді не втік від самого Нью Йорку. Навіть цій, так часто тепер знеуродженій, молоді, цей день дав небуденне переживання, яке залишиться назавжди у їх споминах.

Замість невянучого вінка на свіжому могилу Дорогої нам

бл. п. МАРІЙКИ АВДИКОВИЧ

складаємо на ФОНД БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

в Нью Йорку

100.00 доларів.

Інж. ОРЕСТ і МАРІЯ ГЛАДКІ з рідною

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ

Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА і ДІДУКА

бл. п. мгра

ЮРІЯ ВОНТОРСЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

у Філадельфії, Па., в церкві св. Миколая

при 24-й і Поплар вул.

в неділю, 16-го жовтня 1983 р., о год. 11:30 ранку

Дружина — БОГДАНА

Син — ОРЕСТ з дружиною ДАНОЮ

Внуки — АНДРІЙКО і ХРИСТИНКА

Ділимось сумною вісткою, що 7-го жовтня 1983 року, після важкої недуги, упокоївся

бл. п. проф. д-р

ТИМОФІЙ СОСНОВИЙ

ПОХОРОН відбудеться у понеділок, 10-го жовтня 1983 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті —

ОЛЬГА та ІВАН ПЕТРУНЧАК

У пам'ять Покійного складаємо на студії Українознавства в Гарварді 50.00 дол., на УВАН 50.00 дол. і на Богословську Семінарію в Бавнд Бруку 50.00 дол.

В невимовному болі повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що після тяжкої недуги відійшов у Вічність 8-го жовтня 1983 року, на 37-му році життя,

наш Найдорожчий МУЖ, СИН, БРАТ і РІДНИЙ

бл. п.

ЛЮБОМИР МИХАЙЛО ЛАМПІКА

ПОХОРОНИ ОБРЯДИ відбудуться в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул., Нью Йорк, Н. Й.

ПАНАХИДА у вівторок, 11-го жовтня ц. р., в год. 7:30 веч.

ПОХОРОН в середу, 12 жовтня 1983 р., год. 9-та ранку — ПАНАХИДА і відставлення

Тіла Покійного до церкви св. Юра (год. 9:30). Звіди після церковних відправ на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечалені в болі:

ХРИСТИНА — дружина
ЛЮБОМИР і МАРІЯ ЛАМПІКИ — батьки
ВІРА ГАЙДОШ — сестра з мужем ІВАНОМ
СОЙКА, ІВАН, ЮРКО і РОМАН — родина
ІРИНА РЕШЕТУХА — тесть
ЮРКО і МАРІЯ РЕШЕТУХА з дітьми — швагри
Ближча і дальша Родина тут і в Україні

Замість квітів на могилу, проситься складати пожертви для політв'язнів з родинами в Україні.

МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ Нової Англії інформує і рівночасно перестерігає перед надмірним вживанням вітамінів В-6 без лікарської контролю. Цю вітаміну можна купити без рецепти і багато осіб вживають її у надмірній кількості. Дослідження показали, що надмірність вітамінів В-6 організм створює хемічну незбалансованість і такі особи починають помічати симптоми трясіння рук, ніг, голови і загальне послаблення організму. Журнал дораджує особам, які потребують додаткових вітамінів, зокрема В-6, більше їсти риби, м'яса й інших насичених вітаміном В продуктів, а менше концентратів.

ЛІДЕР РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ більшості в Сенаті сен. Говард Бейкер заявив, що Сенат спробує прилучити законопроект про імміграцію до іншого законопроекту, щоб таким чином припинити амністію для великої кількості іммігрантів, які прибули до цієї країни нелегально і живуть тут вже декілька років. Республіканські сенатори думають, що таке потягнення Сенату змусить спікера Палати Репрезентантів Томаса О'Ніла винести цю справу на обговорення конгресової комісії, а потім на повну сесію Палати Репрезентантів і полагати її прийнятні в першій половині наступного року. Демократам вигідніше було б захватити згаданий законопроект "лід сукно" за огляду на президентські вибори.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довше за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листа паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів між рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки між рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після опублікування. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріалах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійськи і по-українськи. — Редакція.

Увага! ЗУСТРІЧ З ДАВНІМ ЗНАЙОМИМ!

„Яко проза — ефемерно прозора, мелодійна, без сумніву вирощувана на українській народній літературі — козацьких думах, казках, піснях, оповіданнях, анекдотах...”

Микола Понеділок
СМІШНІ СЛЮЗИНИ

Обгортку і мистецькі ілюстрації виконали
ЕКО (Едвард Козак) та Галина Мазепа

Ціна 10 дол. плюс 1 дол. за поштову оплату.
Мешканці стеюту Нью Джерсі зобов'язані 6% ставкою податку

ЗАМОВЛЯТИ:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Філадельфія і околиця!

В неділю, 16-го жовтня 1983 р., о год. 2-й по пол.
в залі Дому Українського Народного Союзу
при 5004 Н. Олд Йорк Рд., Філадельфія, Па.
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ
УНСОЮЗУ

до участі в яких запрошені і зобов'язані урядовці, представники і конвенційні делегати наступних Відділів:

10, 32, 45, 62, 83, 95, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 269, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 397, 422, 424, 430 і 479.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-проверка дотеперішньої організаційної праці Округу
3. Обговорення посиленої, осінньої організаційної кампанії
4. Обговорення загальних союзних справ
5. Внески, запити і закриття зборів

У зборах візьмуть участь:

д-р Іван Фліс, головний пресдидик УНС
д-р Богдан Гнатюк, головний контролер УНС
Іван Овехинський, головний радий УНС
Василь Пастушок, головний радий УНС

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Інсп. ОСИП БАКАЙ **ПЕТРО ТАРНАВСЬКИЙ**
почесний голова голова
ВАСИЛЬ КОЛІНКО **ІВАН ДАНКІВСЬКИЙ**
секретар касир

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
в Ньюарку, Н. Дж.

повідомляє, що

в неділю, 16-го жовтня 1983 р., о год. 2:30 по пол.
в залі „Чорноморської Січі” в Ньюарку, Н. Дж.
680 Сенфорд Авеню
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

до участі в яких є запрошені і зобов'язані всі члени Округу Управи, всі відділові урядовці та делегати на 30-ту Конвенцію наступних Відділів:

14, 27, 37, 43, 65, 76, 133, 142, 152, 172, 214, 219, 234, 306, 322, 340, 371, 413, 459, 490

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-проверка організаційної праці Округу за останні місяці
3. Обговорення осінньої кампанії і загальних союзних справ
4. Схвалення організаційного плану праці на останні місяці цього року
5. Внески, побажання, запити і закриття зборів

У зборах візьмуть участь:

Володимир Сохан, головний секретар УНС
д-р Нестор Олесницький, гол. контролер УНС
Андрій Кейбіда, головний радий УНС

За УПРАВУ ОКРУГУ:

РОМАН ЛАПІЧАК **ЮЛІАН БАРАНЮК**
секретар голова
ВОЛОДИМИР БОЯРСЬКИЙ **ВАСИЛЬ ГНАТІВ**
касір голова К. Комісії

МОНОГРАФІЯ

„Н. СОМКО та С. МАКАРЕНКО”
та
Надія Сомко
„СКУЛЬПТУРА та МАЛЯРСТВО”

Два кольорові альбоми для подарунків та власної бібліотеки, по надзвичайно дешевій ціні.

Н. Сомко — „Скульптура і малярство” \$18.00
Н. Сомко та С. Макаренко — „Монографія” \$16.00

Оплата на кошті пересилки 1.00 дол. за кожний альбом.
Мешканці стеюту Нью Джерсі зобов'язані 6% ставкою податку.

КІЛЬКІСТЬ ПРИМІРНИКІВ ОБМЕЖЕНА!
Замовляти:

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Гарвард про Галичину

Кеймбридж, Масс. (ФКУ).
„Соціалізм в Галичині — поява польської суспільної демократії та українського радикалізму (1860-1890)” — це наголовок найновішого видання українського наукового центру в Гарварді. Книга невеликого формату, налічує 180 сторінок тексту і майже 50 сторінок приміток, і коштує 8.50 дол. Автор книги — молодий науковець, випускник університету Мішшен в Анні Арборі, Іван Павло Химка.

Свою цікаву тему автор починає детальним з'ясуванням історії польських ремісничих спілок в Галичині після скасування цехів 1860 року; подіє багато інформації про організацію „Гаязда” в Кракові та Львові про ролі польських демократів в організації ремісничих, про страйки львівських друкарів в 1970-73 роках, про радикалізацію цих рухів і еволюційну появу соціалістичних поглядів серед польських громадських провідників.

При опису української діяльності 1860-70-х років І. Химка пише, що соціалізм серед українців не постав з ремісничих спілок, як це було у поляків, а радше з політичних угруповань. Він характеризує найсильніші українські політичні течії Галичини того часу як москвофільство, українофільство або народофільство, і соціалізм або радикалізм.

Багато тексту присвячено М. Драгоманову і його діяльності, спеціально його конфронтації з москвофільством. Подано інформації про С. Подолянського та О. Терлецького. Описано також діяльність українських студентських груп „Січ” у Відні, „Дружний Лихвар” та „Академічний кружок” у Львові та ролі галицького духівництва як посередника між інтелектуалістами та простим народом. Присвячено немало уваги М. Павлишині та І. Франкові як двом з молодшого покоління, котрі, відкинувши москвофільство та народофільство, перейняли тези українського радикалізму. Згадано також арешт Євразія Кобилянського в 1877 році, суд над соціалістами у Львові 1878 році та реакції духівництва та галицького суспільства.

В дальшій розділках подано діяльність польських соціалістів та їх організацій в Кракові та Львові в 1870-80-х роках, як також і діяльність українських соціалістів. Часто автор звертається до часописів „Правда”, „Друг”, „Громадський Друг” й інших. Химка подає опис, як українські соціалісти, не маючи великої підтримки в ремісничих спілках (що були переважно польські), шукали для свого руху широкі громадські підтримки спочатку в Бориславі серед робітників, а далі серед селянства. Згадано також діяльність Анни Павлич у Косові, Івана Максим'яка в Купчині, Григорія Римака в Добрилях, Панаса Мельника в Волі Якубовій та інших.

В останньому розділі описано обставини, в яких постали Русько-Українська Радикальна Партия та польська Партия Робітників в 1890 році. Згадано багато різних діячів, головним студентських активістів, як Северин Данилович, Теофіл Окунський, Гліярій Гарасимович, Вячеслав Вудиліновський, Станіслав Козловський, Фелікс Дашинський, Осип Макевей, Микола Ганкевич, Кирило Трильовський та інші.

Підсумовуючи свою працю, І. Химка порівнює Галичину 1860 року з новою Галичиною 1890 року. За

цих 30 літ захитано необмежену владу польської шляхти, яка після реформ в 1860 році перебрала уся владу в Галичині. За цей час українські маси перейшли метаморфозу. Створено політичну базу, на якій постала основа дальшого національного відродження.

Для більшості українських молодих читачів ця книга є дуже добрим, в доступному й легкому стилі удокументуванням історії Галичини другої половини XIX сторіччя.

Дуже добре, що книжка розглядає паралельно розвиток польського та українського соціалізму. Трактатування українського соціалізму, і взагалі української історії, в контексті загальних історичних подій Європи того часу надає правильну ретроспективу становлення нашого народу і пояснює, чому справи так склалися, а не інакше. Поява книжки І. Химки є важливою і тим, що в ній включено вмістово багато джерельного матеріалу, наприклад, з Архіву державного Кракова і краківського воєводства, документи архіву комітету центрального ПЗПР у Варшаві, Гав-Гав і Гоф-Штатсархів у Відні, з відділу рукописів Інституту Літератури АН УССР в Києві, з Львівського обласного архіву у Львові та з університетських бібліотек у Відні, Варшаві, Кракові, Ленінграді, Києві та Львові, де саме проводив свої дослідження Химка.

Важливе і те, що український читач, маючи тепер працю І. Химки, не мусить далі полагати на совєтську несправу, що доведена була хіба однією з більш галицьких джерел інформації про розвиток соціалізму на Україні. Наприклад, у 1978 році Інститут Суспільних Наук при АН УССР видав в Києві книжку С. М. Трусевича „Суспільно-Політичний рух у Східній Галичині в 50-70-х роках XIX ст.” (166 ст., тираж лише 900 примірників). Книжка аж кишить недоліками, які є типово совєтської продукції. Трусевич, хоч пише про Галичину під Австро-Угорською, вміло не використав усе ні одного джерела з Відні (бо, напевно, не мав права вийти до Відня на дослід). Він цілком ігнорує існуючу не совєтську історіографію про Галичину, ту що постанала після російської революції. Він цитує Маркса, Енгельса і Леніна без потреби і вказує надмірну злізність, коли цитує Брежнєва аж чотири рази, а натовмі не цитує ні одного сучасного польського праці на цю тему. Перекривлюючи совєтську ідеологію цілком спотворює читачам поняття селянства, капіталізму, чи особливо вплив російської радикалізму і російської революції на Галичину. Трусевич не розрізняє між галицькими москвофілами, народниками чи радикалами. В нього важливий лише соціалізм, який, між іншим, де він не існував, усе шукає єднання з російськими демократами!

На щастя, українці в діаспорі мають нагоду досліджувати свою історію без нагляду поліційного апарату Москви. Можна трактувати Гарвардську книжку про Галичину як протидію планованій дегенерації українських совєтських історичних досліджень. Рівнож видана в друкарні Гарвардського університету, ця книжка буде мати широке розповсюдження в міжнародному науковому ринку (друкована тиражем 1500 штук). Цікаво чи вона спровокує совєтських писак міняти свої тези про історію Галичини.

Антисемітизм...

(Закінчення зі стор. 2)

століття в складі Старої Громади бачимо кілька жидів (В. Беренштам, Рубінштейн), як і пізніше в Революційній Українській Партії (РУП) були членами кільканадцять жидів, які об'єднувалися в окремий гурток при РУП, серед яких особливо активним був публіцист М. Гехтер.

У Галичині жиди співпрацювали з українцями в соціалістичному русі, як і пізніше (1920-39) також на Закарпатті. До небагатьох закордонних жидів, які прихильно ставилися до українського руху в своїх публікаціях, належав англійський журналіст Дж. Рафалович. В УССР кілька культурних діячів жидівського походження були заангажовані в українській національній опозиції (наприклад, Й. Гермайзе і правник З. Маргуліс — обидва були засуджені на процесі СВУ 1930 року).

Чималий вклад зробили жидівські мешканці України також до українського культурного процесу, до якого активно включилися після революції, зокрема, в літературній діяльності. Йдеться передусім про таких поетів, як Л. Первомайський, С. Голованівський, І. Кулик, А. Кошпеш, А. Кацельський, Р. Троянчик та інші, а з прозаїків — Н. Рибак, Л. Смілянський, В. Торин. З драматургів визначався Л. Юхвид, а з дослідників літератури та критики — Я. Айзеншток, А. Лейтес, С. Шупак, І. Стебун (Кацельський, Л. Юдовська, О. Борщівський, Е. Едельгайм, А. Гозенпуд та ще раніше Олена Курило, дручниця якої з української мови і досі вважається одним з найкращих, яких тільки створило українське мовознавство).

Будучи студентом вечірнього відділу Українського Інституту Журналистики в Харкові на початку тридцятих років, я не можу не згадати з великою приємністю викладача української мови доцента Догадька (на жаль, вже не пригадую його імені), який був жидівського походження і ширю та чесно, обравши фах викладача української мови, віддав себе на службу українській молоді. Шана і дяка йому та всім іншим особам його національності, які віддавали свої знання і свою працю для нашої нації.

Навіть опинившись на еміграції, деякі жиди не припинили продовжувати свою працю на ниві української культури. Як подає ЕУ, помітним явищем була ініціатива жидівських емігрантів в Україні в 30-х роках, які вирішили створити український театр. Завдяки старанням цих емігрантів у Філадельфії 1910-12 років існувала жидівсько-українська труппа І. Грінберга; в 1916-17 роках існував мандрівний театр І. Ельгарда (Ісидор Ельгард); в 1917-28 роках Д. Медовий мав в 30-х роках жидівський театральний труппи, які ставили український побутовий репертуар і таким чином популяризували українську театральну культуру.

Як запобігти новим голокостам?

На мою думку, на це питання, як і дуже споріднене з ним — як позбутися антисемітизму? — в основному я вже дав відповідь.

Якщо зокрема йдеться про антисемітизм в СССР, то багаторічний досвід показав, що подібно, як у минулому, жиди мало скористалися з того, що пішли на співпрацю з червоними москвофільськими імперіалістами, так само вони нічого не скористають і в майбутньому з такої співпраці (звичайно, маю на увазі не всіх жидів, а лише тих, що пішли на ту співпрацю). Бо хоч ті жиди, які колаборували з окупантом, користувалися тимчасовими привілеями, проте це було добро, поки було це вигідним москвофільсько-окупантові. Коли совєтам ставало „круто”, вони знову хапалися за свою давню зброю — нацьковування населення на жидів: „Бей жидів — спасай Радю”, які, мовляв, були винні за всякого роду безладдя в імперії.

На щастя, все більше жидів, щоб не повторити трагічних помилок минулого, наразі прагне знайти спільну мову з українцями — народом, на землях якого не тільки проживав (в порівнянні з іншими республіками СССР) найбільше жидівського населення, але від якого також у великій мірі буде залежати майбутнє совєтської імперії. У світлі цього можна ширю вітати недавню створення в Ізраїлі Товариство Жидівсько-Українських Зв'язків, головою і фактичним організатором якого є невідомий Якіс Сусленський.

Для тих жидів, які живуть і далі старими категоріями, можемо лиш нагадати, що, як довго вони гратимуть в одну дудку з нашим смертельним ворогом — червоною Москвою і тим самим вороже ставитимуться до державно-політичної незалежності України, так довго покращення відносин між нашими обома народами не настане.

Нарешті ще одно: аби оминати в майбутньому повторення минулих трагедій, жиди, наразі, повинні в своїх діях навчитися контролювати свої „почуття міри”, тобто, знати, як далеко можна йти, але знову не попасти в небезпечний конфлікт з населенням, серед якого доля судила їм жити.

МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ Нової Англії на підставі довгих студій стверджує, що пересічний американець живе тепер довше, але великий відсоток старших осіб занедбал. Правдоподібно з фінасових причин, своє здоров'я і дуже багато пенсіонерів хворіють хронічними хворобами, які зовсім не упрямлюють життя, а радше навпаки, роблять його тяжким. Журнал при тому пригадує, що тисячі старших осіб перебувають сьогодні в лічницях, закладах для старших осіб, реабілітаційних центрах, санаторіях тощо.

СЕНАТОР ДЖАН ГАЙНЦ, республіканець з Пенсильванії, обвинуватив тютюнову індустрію, що вона ще й досі не винайшла способів, щоб запалена цигарка сама гасилася тоді, коли курячий засисувач влізку чи на софі. Від запалених цигарок гине дуже багато осіб в пожежах, головним невинних малих дітей і старших осіб. Сен. Гайнц підкреслює, що 16 осіб гине кожного дня в 30-х, або зазнають страшного попечення від недальства тютюнової індустрії. Він запевняє, що внесе в Сенаті окремий законопроект, який вимагатиме пологдження цієї справи індустрією, або великих покарань тих, які спричиняються до смертей багатьох тисяч осіб кожного року.

Вступайте в члени УНС

ПОТРІБНО
УПРАВИТЕЛЯ — MANAGER

до середнього розміру resortу, Кетскіс околиця. Знання української й англійської мов. 5 років досвіду в тій діяльності. Повна відповідальність готелю, їдальні, господарки. Шліфт резюме:

SVOBODA No. 500
P.O. Box 17a • Jersey City, N.J. 07303

Хор „Прометей”...

(Закінчення зі стор. 1)

— пісню здобувати приятелів серед чужих і своїх.”
Чоловічий хор „Прометей” народився осінню 1962 року за ініціативою діячів хорового мистецтва в особах Омеляна Татунчака, Маріяна Капія та Ярослава Бернадина, і в початках складався переважно з колишніх членів хорів „Ватра” і „Кобзаря”. Визначне місце в організації „Прометей” належить маестро ві Іванові Задорожному, котрий і був його першим диригентом. Завдяки його зділностям хор скоро виріс до такого мистецького рівня, що з'єднав і признание, і подив не лише українських, але і чужинних слухачів.

В наслідок несподіваної втрати диригента сл. п. Івана Задорожного, хор захитався, однак свою працю продовжував, — переходив диригували Володимир Тритяк і бл. п. Роман Степаняк.

Шасливим збігом обставин в 1968 році вдалося управі хор запросити на постійного мистецького керівника хор диригента і композитора Михайла Дябога. Під його впливом провідом хор працює до сьогодні.

Хор „Прометей” завдячує диригентом М. Дябогом також свій збільшений і відомоший склад, своє мистецьке обличчя та догоришній творчий шлях. „Прометей” на сьогодні голосово вирівняний, товарисько зжитий, складається в рівній мірі із молодих голосів, як і ветеранів хорового співу.

Диригент М. Дябога не боїться вийти з тісноти нашого традиційного хорового репертуару — в модерну українську творчість у всіх формах, також частково світового репертуару, відтеркаленням чого і є програма ювілейного концерту у двадцятіліття. В цьому відношенні хор „Прометей” є єдиним, унікальним на поселеннях, в чому безперечно заслуга диригента М. Дябога.

Протязі свого існування „Прометей” концертував у майже всіх головних містах Америки та Канади, а в 1980 році реалізував

Закінчивши цю славу „біографію” хору, голова О. Татунчак підкреслює, що переважний й дуже амбітний справу, яку „Прометей” хоче здійснити через пірвуку, — поїхати вдруге до Європи — на квітень-травень 1984 року, де в Швайцарії в місті Монтрє відбудеться Міжнародний фестиваль хорів. „Прометей” зголошув свою участь у цій світовій компетенції, коли українська громада цих знаменитих українських хористів підтримає, — то вони поїдуть до Монтрє спробувати там своїх мистецьких сил, бо почуватимуться вдоволено, що вони мають багато шансів вийти в цьому світовому змаганні переможцями.

Відійшов...

(Закінчення зі стор. 3)

раїнський університет. Після впливу 25 років про долю приналежності Східної Галичини мало вирішити всенародне голосування галицьких громадян. Цієї постанови Ради амбасадорів Польща не виконала, а справа українського університету ступендував убитий куратор Станіслав Собіньскі.

Відомим також є, що після програної війни з поляками, колишні українські воїни заснували Українську Військову Організацію (УВ-О), яка своїми політичними актами з підпілля почала відповідати на безправ'я і кривди, заподіяні українському народові польською адміністрацією.

З оповідання господині, в якій жив Петро Кулинич, авторів цих рядків стало відомим, що Петра Кулинич піддавав в слідстві спеціальним тортурам, які пошкодили його нервову систему, що зробило його хворим людинаю до кінця його життя, живучи на ласці родини. Польська прокуратура була змушена звільнити його з в'язниці на підставі карного кодексу, який не дозволяв засуджувати хворого підсудного тим більше, що хворобу він набув під час слідства.

Блаженної пам'яті Петро Кулинич був людинаю стійкого характеру. Знатурі він був замкнений сам у собі. Був загальнолюблений усіми. Тяжко уявити собі, щоб хтось міг його ненавидіти. Єдиним винком тут були українці, що під час війни з поляками ухилилися від служби в Українській Армії. Супроти таких він був строгий, а часом навіть безпощадний. Своєї душі не відкривав навіть перед найближчою своєю родиною. Доказом цього може послужити факт, що коли після звільнення з тюрми з'явився в домі батьків, він не згадав ані словечком про останню свою трагедію, а сказав лише, що він прийшов попроситися з родиною, бо він вступає до монастиря Отців Студитів в Угнєві, біля Львова. Регулярні цього монастиря забороняли монахам бачитися з родиною.

• HELP WANTED •

METAL SPINNERS

Experienced only for Long Island City manufacturer. All benefits. Must speak English. Call Irving — 786-3520

MOLD MAKERS

NEEDED FOR PLASTIC INJECTION OR WAX INJECTION MOLDS. MIN. 6 YRS. EXPERIENCE. GOOD BENEFITS. Call (201) 276-2354, 7-30 P.M.

• FUNERAL DIRECTORS •

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568